

George Fenech

Tassew iben Mellieħi

Evarist Bartolo

Waħda mill-isbaħ esperjenzi tiegħi meta nżur il-familji fil-Mellieħa huwa meta mal-ħitan tad-djar fir-raħal nara kwadri bil-pittura ta' George Fenech imdendlin mal-ħitan. Il-Melleħin li għandhom il-pittura ta' George fi djarhom, għandhom qabel xejn din il-pittura f'qalbhom. Tinduna kemm huma kburin b'din il-pittura għax għalihom mhix biss xogħol ta' ħila kbira fuq it-tila iżda wkoll parti mill-Mellieħa u madwarha li tant ispiraw ix-xogħlijiet artistici ta' George Fenech.

George kien ikun ferħan meta jara familji Melleħin sejr in għandu biex jixtru l-kwadri tiegħu. Għaliex ma kienx sempliciment bejgħ u xiri ta' kwadru. Kien jistaqsihom fejn se jdendlu l-kwadru. X'kulur huma l-ħitan tal-kamra. X'għamara għandhom fil-kamra. U mbagħad kien jagħtihom parir jekk il-kwadru li kien jogħgobhom imurx jew fil-kamra fejn iridu jdendluh. Kien jgħidilhom ukoll xi gwarniċ iridu jdawru mal-pittura. Kien jagħmlilhom il-gwarniċ hu stess għax ma riedx li xi rokna tal-blat tal-Mellieħa, xi razzett, xi wied, xi blata tielgħa mill-baħar... tispicċa maqtula b'xi gwarniċ tad-deheb li assoloutament ma jmurx mal-ħajja sempliċi u ordinarja li kien ipenġi b'mod straordinarju George Fenech.

George miet ftit iżjed minn sena ilu wara li kien twieled fir-raħal tal-Mellieħa fl-1926. Huwa għex u trabba f'dan ir-raħal kwiet u f'familja umli. George kellu 10 snin meta f'Alabama fl-Istati Uniti, mingħajr ma jaf hu, James Agee u Walker Evans kienu bdew ix-xogħol tagħhom fuq il-ktieb *'Let us now praise famous men'*, ejja nfaħħru rgjel famużi, fejn esploraw il-kundizzjonijiet diffiċli tal-ħajja u l-faqar li kienu jgħixu fihom il-bdiewa u l-familji waqt id-Dipressjoni l-Kbira li laqtet in-naħa t'Isfel tal-Istati Uniti.

Bil-kitba brillanti ta' Agee mżewgja mal-fotografija eċċellenti ta' Evans, ippruwaw jibnu stampa bil-kliem u bir-ritratti ta' kif kien l-għajxien ta' kuljum tal-familji tal-bdiewa. Irnexxilhom

jagħtu stampa li ma tintemmx ta' parti mill-popolazzjoni Amerikana li sa dak iż-żmien kienet inżammiet mistura u moħbija.

George għamel nofs seklu jipproduċi stampa tal-ħajja ta' kuljum u l-għajxien tar-raħal u tan-nies tal-Mellieħa permezz tal-pitturi tiegħu ta' nies umli li hu kien jaf sew fir-raħal u li kieku mingħajr il-pittura tiegħu kienu jibqgħu għal dejjem anonimi u invizibbli.

George kien ukoll protagonista ewlieni fir-rakkont viżiv tal-ħajja tar-raħal li fih għex. Imwieded f'raħal żgħir u umli rnexxielu bil-mod kwiet tiegħu u bla supervja jegħleb il-parrokkjalizmu dejjaq u l-mentalità magħluqa tal-irħula żgħar. Huwa għamel suċċess kbir fl-istudji tiegħu fl-Italja iżda qatt ma kibritlu rasu jew beda jara bħala dubbien lir-raħal u lin-nies tar-raħal.

Kien pittur ta' livell internazzjonali iżda kull meta xi klabb sportiv jew tal-banda kienu jitolbuh xi disinn għall-qoxra ta' xi rivista, xi kostum għall-karnival, xi disinn għal reċta fuq il-palk jew xi attività kulturali ċkejna, kien mill-ewwel jaċċetta u jagħmel mill-aħjar. Ma kien jara l-ebda kontradizzjoni bejn li jkollu livelli għoljin għall-arti tiegħu u li jservi lill-komunità tiegħu. Il-Melleħin kienu jhobbuh u jirrispettawh. Kien jithallat ma' nies ta' kull fehma u gejjin minn kull qasam tal-ħajja. Ma kellu problemi ma' ħadd. Kien jicċelebra lill-Mellieħa, lill-inħawi ta' madwarha u lin-nies tar-raħal mingħajr ma jaqa' f'folklorizmu medjokri.

Il-kritiċi tal-arti jiddeskrivuh bħala bniedem kalm ħafna, mistħi, jitkellem bil-mod u minn taħt l-ilsien u dejjem jara kif se johlq armonija fix-xogħlijiet tiegħu. Imma jien nemmen li kien iżjed minn hekk. Jien u nitkellem miegħu kull meta konna niltaqgħu kien dejjem jikkonvincini kemm kellu passjoni go fih, li kien vulkan iżda li jagħti l-impressjoni li kien għolja kwiet rieqda għal sekli shaħ.

Kellu disprament kwiet go fih għall-qerda

tal-ambjent li kien jara madwaru u fl-istess hin rassenzazzjoni kuraġġuza. Kien jipprotesta b'mod qawwi bil-mod li kien jaf hu: billi jpengi l-widien, l-irdumijiet, il-blatiet, l-irziezet ġol-Mellieħa u madwarha. Niftakru jgħidli minn taħt l-ilsien li kien ipengi b'ċerta urgenza, iħossu li m'hemmx hin x'jitlef, jibza' li malli jitfa' għajnejh fuq xi xena kien se jaraha għall-aħħar darba, meqruda b'izjed "zvilupp".

Għal din ir-raġuni nħoss li l-pittura ta' Fenech dwar ir-raħal u madwaru jqanqlu dieqa kbira. Fl-aħħar 50 sena r-raħal u l-kampanja ta' madwaru inbidlu ħafna, u partijiet shaħ tagħhom inqerdu għal dejjem.

Bla dubju kien hemm differenza enormi bejn kif raw il-Mellieħa dawk li ħatfu r-raħal u madwaru u raw kif użaw kull millimetru biex idaħħlu l-bini tagħhom fih u x'kien jara George u x'naraw fil-pittura tiegħu.

Twieled fil-Mellieħa 86 sena ilu, George qatta'

ħajtu jicċelebra l-ġid tal-wirt uman, kulturali u naturali tal-Mellieħa u madwarha.

Tmien snin ilu meta l-Bank of Valletta organizza wirja tax-xogħlijiet ta' George Fenech, il-Professor J.J. Cremona kiteb: "Iqim il-blat għeri bl-istess qima lejn l-allat tal-post, is-siġar tiegħu jitkellmu bi lsien tal-antik li ġej minn sekli ilu, u l-bini tal-franka tiegħu jgħassu s-skiet. Huwa iben l-art, jitkellem bi lsien sempliċi u qawwi. Wiehed jista' jgħid li f'ċertu sens huwa "religjuż" fil-mod kif iħares lejn in-natura (kif juru b'mod ċar il-pajsaġġi tiegħu)... kif ukoll fix-xogħlijiet religjużi tiegħu."

Il-Professor Cremona jitkellem dwar "is-serenità tidli ħierga mill-pitturi tiegħu għax hu kien ħsiebu fl-ispirtu tal-postijiet u mhux fil-postijiet infushom." Dwar l-irziezet bla twieqi, umli u ma tistax tifhimhom... Cremona jgħid: "Pengiehom qisu mhux biss irid jaqbad ix-xbieha tagħhom fuq it-tala, imma jrid jippriserva s-sbuħija severa tagħhom fl-ambjent naturali tagħhom għal dejjem."

Il-Qasrija

in 2 Cross Street Mellieħa, specialises in flower arrangements for weddings, funeral flowers, Holy Communion and other occasions.

Consultation on the type of flowers and budgeting advice are all part of this personalised service. Wedding packages include all the floral arrangements for home, church and reception venue.

Deliveries are made to the home of the bride which means the couple will have one less thing to worry about.

Tel/Fax:
21 520549

CLIFFORD Motoring School & Motorcycle Towing

Mob: 9947 8908 • 9945 2994

WE TEACH ON MANUAL CARS
MALE & FEMALE QUALIFIED INSTRUCTORS
VERY PATIENT AND PROFESSIONAL
DOOR TO DOOR PICK UP/DROP DOWN SERVICE
HIGH PASS RATE
NO HIDDEN CHARGES
LESSONS ON INDIVIDUAL BASIS

WE DO PRACTICAL
TESTS IN MALTA & GOZO